

Lähetuse tulemuste kokkuvõte

Lähetuse aeg ja koht: Rieska Leader piirkond (Soome), Keskipiste Leader piirkond (Soome), Boden piirkond (Rootsi) 30.11 – 3.12.2016.

Lähetuse tulemuste kokkuvõtte koostas: Natali Käsk

Lähetusel osalesid: Natali Käsk koos Ida-Harju Koostöökoja liikmetega

Lähetusel külastati maapiirkondades tegutsevaid organisatsioone, mis toetavad kogukonnas vajalike teenuste kättesaadavuse tagamist.

Kokkuvõte õppereisist

30. november, kolmapäev

Eskolan kyläpalvelu Oy. *Sotsiaalse ettevõtlusega tegelev külakogukond, mis haldab kohalikke lasteaeda, koduõpet ning restorani.*

Kohapealne kool suleti õpilaste vähesuse tõttu. Elanikke on kohapeal ca 400. Külakogukond on loonud kooperatiivi (osaühingu?) vajalike teenuste tagamiseks kohapeal. Kohalik omavalitsus „müüs“ kooli hoonetekompleksi loodud ettevõttele sihtotstarbelistel tingimustel st esmane vajadus oli laste päevahoid, kuna lähim keskus 12 km eemal (so 48 km iga päev lasteaia teenuse kasutamiseks!?). Eskola lastepäevahoid avati kohaliku omavalitsuse seatud tingimustel 3a tagasi. Esmalt kohti 12-le lapsele, hetkel 24 kohta ning teenust kasutavad ka ümberkaudsete külade inimesed (KOV toetab, lasteaia koht kallim kui munitsipaalasutuses).

Ruume renditakse välja, pakutakse cateringi teenust.

Ettevõtte pakub käesolevaks hetkeks lisaks lastehoiu teenusele ka koduõpet – 4 päeva nädalas õpetaja käe all, 1 päeval nädalas sisustab erinevate tegevustega laste aega kohaliku kogukonna vabatahtlik lapsevanem (erinevad käelised tegevused, liikumine, palju väljas).

Kõik tegevused on koondunud ühte hoonesse, kuid kompleksi kuulub veel (vähemalt) kaks hoonet – üks remonti vajavas seisus, teises peatuvad „Erasmus+“ raames lasteaia vabatahtlikud Hispaaniast.

Personal–palgalised: õpetaja-direktor, kokk, projektijuht; vabatahtlikud: 2 hispaanlannasat lasteaiakasvatajat, kes annavad lastele nädalas hispaania keele tundi, 1 vabatahtlik külaelanik, kes lõuna ajal kassat peab, kogukonna liikmed, kes erinevatel üritustel kohvikut vm peavad – tulu kooperatiivi kassasse.

Restoran – toitlustab lasteaia, piirkonna ettevõtete töölised, külas elavad abivajavad vanurid (vabatahtlikud viivad ära);

Kooperatiiv müüb osakuid (16€), ostavad nii kogukonna liikmed kui ka endised külaelanikud, kes soovivad küla arengule kaasa aidata.

Eskola küla suveteatrid siseturistide seas populaarsed, kogukonna liikmed pakuvad küllastajatele erinevaid teenuseid – tulu taaskord küla teenuste arendamiseks.

Alavieskan Viri ry, Alavieska.

Organisatsioon, mis tegeleb kohalikus väikelinnas sporditegevuste organiseerimise, kohaliku ajalehe väljaandmise ning noortekeskuse haldamisega. Tugev koostöö kohaliku omavalitsusega.

MTÜ on ainuke sporditeenuste osutaja piirkonnas. Teenuste osutamine toimub MTÜ hallatavas kompleksis, mis hõlmab nii võimlat, jõusaali kui ka väliterritooriumil paiknevaid sportimisvõimalusi. Populaarsemateks spordialadeks on saalihoki, võrkpall, orienteerumine (rogain) ning suusatamine. Ametlikke hooldatavaid spordiradasid on kokku ca 10km. Ruumid võimaldavad mitmesuguseid harrastusi (sh rulluisutamine siseruumides, odavise jpm).

Ajast aega on MTÜ ruumides korraldatud tantsuõhtuid. Hoonekompleks võimaldab suuremaid kogukonnaüritusi (olemas köök ja kohvikupidamise võimalus).

Rahastamine toimub peamiselt läbi sporditeenuste pakkumise (sh liikmemaksud), ruumide rendi (sh KOV-le), ajalehe väljaandmise jmt. Lisateenuste pakkumisel on rakendatud Leader fondi tuge.

MTÜ ruume rendib KOV kohaliku noortekeskuse tarvis (NK personal KOV palgal). MTÜ põhitegevuste hulka kuulub ka kohaliku ajalehe väljaandmine (lugude kogumine, kirjutamine). MTÜ palgal 2 inimest – ajalehetoimetus ja juhataja.

Wanha Woima. *Külaselts, mis arendab kultuuritegevust ja vastutab erinevate kohalike traditsioonide ning kultuuriga seotud sündmuste korraldamise eest.*

Vanade mootorite kogumisega, tutvustamisega alustanud organisatsioon, mis on kasvanud suurimaks Soome vanatehnikaga tegelevate huviliste ja traditsioon hindavate inimeste koondajaks. Igal aastal juuli kuus toimub kolmepäevane suursündmus, kuhu tulevad kokku nii tehnika huvilised, traditsioonilist käitööd, elustiili jne austajad, samuti suur hulk uudistajad.

Lisaks suursündmuse korraldamisele on organisatsiooni eestvedamisel loodud eriotstarbelistest hoonetest kompleks, sh vana koolimaja, mootorikuur (?), ait jne. Hoonetes on võimalik tutvuda püsinäitusega, mis hõlmab sõidukeid, aurumasinaid jm vanatehnikat, köögitarvikuid, vanu anumaid, mööblit, riideesemeid ja muud Soome ajalugu kajastavat. Koolimajas korraldatakse kogukonnasündmusi. Koolimaja teisel korrusel võib tutvuda Soome kooli ajalugu puudutavate esemetega.

Rahastamine toimub liikmemaksud ja fondide kaudu. Hooned on munitsipaalomanduses ja organisatsioonile sihtotstarbeliselt kasutada antud (?).

Yhteisestä ovesta, Ylivieska. *Organisatsioon, mis korraldab erinevaid eakatele suunatud tegevusi – kursused, sündmused jne.*

Eakate päevakeskus, mis on antud organisatsioonile tasuta kasutamiseks. Avatud E-R 9-16, L-P 11-16. Vabatahtlikud eakad organiseerivad maja kasutust, planeerivad tegevuskavasid ja projekte (korraldavad lauluõhtuid, lauamänguõhtut nimega „mänguhetk ja ajutrenn“, võimlemisõhtut „jõusaal kodumõisas“, meestejorinaõhtut, m kirjanudõhtuid ja lugemispäevi jm), teemapäevi jmt. Regulaarselt külastab keskust med.õde.

Vajalikud finantsvahendid saadakse kohvilaua pidamisest, käsitöö müügist, projektifondidest.

01. detsember, neljapäev

Sydänmaan kylaseura. *Külamajutus ja loodusturismi teenused. Kooperatiiv, mis tegeleb Kärsämäki piirkonnas kultuuritegevusega.*

Tegu järjekordse vana koolimajaga, mis peale sulgemist on läinud kogukonna kätte. Peamiseks finantseerimisallikaks ruumide väljarent. Tulu piisav, et ära majandada. Suuremaid renoveerimise jmt tööde teostamiseks taotletakse raha toetusfondidest (Leader). Tegevus suunatud peamiselt siseturistile, populaarne pereturistide seas (saab piirkonna talunike juures loomi kaemas käia). Piirkonnas palju talunikke.

Koostööd tehakse 7 välispartneriga. Korraldatakse rahvusvahelisi laagreid. Kogukonnasündmuste korraldamine toimub kooperatiivi ruumides. Populaarne koht suguvõsa kokkutulekute korraldamisel, lisaks jahiturism (part), laagrid sh treeninglaagrid, kõlama jäi „tulega tantsijate“ laagripaik.

Tegevust veavad vabatahtlikud.

Õppreisil osalejatele tehti ettepanek – et elanikkond vananeb ja noori jääb piirkonda üha harvem, siis üks noor pere, kes on nõus kohapealse elu edendamise kanda võtma (kasvõi Eestist), on oodatud – saab nõ euroga elupaiga ☺

Mankila. Erinevad teenused ja loodusturism.

Külas ca 250 inimest, külaseltsi juhatus 7 liiget. Tegevus toimub vabatahtlike jöul. Korraldatakse erinevaid koolitusi, sh kasutatakse põnevaid taastuvaid materjale (järvekaisel). Piirkonna peale on tehtud turismikaart (suunatud siseturistile), on osatud välja tuua piirkonna eripära. Kohapealsete legendide elustamiseks on külaseltsi hoo vile rajatud 2 betoonist hiiglast (4-5m kõrged).

Külaselts rendib kogukonnahoonet välja, pakub lõunasööki. Korraldab kogukonna traditsioonilisi pidusid.

02. detsember, reede

Gunnarsby (service punkt). *Teeniduspunkt, erinevad teenused (tervishoid, integratsioon, tööhõive jne) maapiirkonnas.*

Ettevõtjate ja kodanike ühendus teenuste tagamiseks piirkonnas. On ühenduslülilik KOV ja elanike vahel st vajadusel aitab leida õigeid blankette/vorme, neid täita ja edastada KOV ametnikele, korraldab jäätmekäitlust, pereõe vastuvõtt, ettevõtlike kodanike alagatusel on loodud külapood, taasloodud on väikesed koolid.

Finantsvahendid tulevad liikmemaksudest, teenustasudest, projektifondide toel ning KOVi poolt sisseostetavatest teenustest. Teeniduspunktides on palgalised töötajad.

Harads Edek arenduskeskus (samuti service punkt).

Tegutseb endises haiglahoones ning sarnaselt Gunnarsby teeniduspunktile arendab kogukonnale vajalikke teenuseid. Visiidi käigus räägiti peamiselt piirkonna ajaloost ja hetke potentsiaalidest. Valmisprojektidest nimetati ujulat.

3. detsember, laupäev

Tagasisõit Eestisse.

Vastuvõtjaks oli: Rieska Leader sh Asko Eerola ja Rita Kovacs.

Programmi eest vastutav isik (nimi ja kontakt): Eesti-poolne kontaktisik oli Tiina Sergo (IHKK); tiina.sergo@idaharju.ee

Ürituse päevakava/lisainfo on lisatud lähetuse kokkuvõttele.